

EKOenergia-verkosto ja -merkki

EKOenergiamerkin kansainväliset kriteerit

Tämän tekstin alkuperäinen versio on englanninkielinen. Käännöksiin liittyvissä ristiriitatilanteissa käytetään englanninkielistä versiota.

KANSAINVÄLISTYMIKÄMME KOSKEVA HUOMAUTUS: Nämä kriteerit olivat alunperin tarkoitettu Euroopalle. Monet kielimuodot tekstissä viittaavat edelleen Eurooppaan. Siitä huolimatta EKOenergian hallitus on sopinut 7. elokuuta 2015, että kyseisiä kriteerejä voidaan soveltaa myös Euroopan ulkopuolella. Seurannan osalta tämän tekstin lukuun 10. lisättiin uusi kappale. Loput kielimuodoista päivitetään seuraavan kriteerien tarkistuksen aikana vuosina 2020-2021.

For more information see www.ekoenergy.org or contact EKOenergy's Secretariat, info@ekoenergy.org

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO.....	4
2. EKOENERGIA-VERKOSTO JA -MERKKI.....	4
3. EKONERGIA-VERKOSTON RAKENNE.....	6
3.1 Verkosto.....	6
3.2 EKOenergian hallitus.....	6
3.3 Tukirakenteet.....	6
3.4 Sihteeristö.....	7
3.5 Valitusmekanismi ja välimiespaneeli.....	7
4. KIELI.....	8
5. EKOENERGIA-MERKKI VERKOSTON TÄRKEIMPÄNÄ TYÖKALUNA.....	8
6. KULUTTAJAINFORMAATIO.....	9
6.1 EKOenergia-tuotteesta annettava informaatio.....	9
6.2 Muut tiedot.....	10
6.3 EKOenergian lisenssimaksu.....	10
7. HYVÄKSYTTÄVÄT SÄHKÖNTUOTANTOMUODOT.....	10
8. KESTÄVYYSKRITEERIT.....	11
8.1 EKOenergia ja kestävä kehitys.....	11
8.2 Yleinen vaatimus: kaikkien laillisten vaatimusten noudattaminen.....	11
8.3 Erityisvaatimukset.....	12
8.4 Kuinka tuotantolaitteesta peräisin olevan sähkön EKOenergia- kelpoisuus todennetaan?.....	19
9. ILMASTO.....	20
9.1 Ilmastorahasto.....	20
9.2 EKOenergia Full Power.....	21
10. ALKUPERA, JÄLJITETTÄVYYS JA KAKSOISLASKENTA.....	21
10.1 Jäljitysmekanismi.....	21
10.2 Tuonti ja vienti.....	22
10.3 Alkuperätakuun Peruuttaminen muualla kuin sähkön kulutusmaassa.....	23
10.4 Näiden sääntöjen tulkinta ja niistä viestiminen.....	23
11. AUDITOINTI JA TODENTAMINEN.....	24
11.1 Kuka voi auditoida ja miten?.....	24
11.2 Keitä ja mitä auditointi koskee?.....	24
11.3 Seuranta.....	25
11.4 Bioenergiaa käyttävien voimalaitosten vuosittainen auditointi.....	25
12. MITEN EKOENERGIAA MYYDÄÄN?.....	26
13. MAKSUT.....	26
14. NIMI JA LOGO.....	26
15. KATSAUS KRITEEREIHIN.....	27

1. JOHDANTO

Tämä asiakirja antaa yleiskuvauksen EKOenergia-verkostosta sekä EKOenergia-merkistä. Se kertoo EKOenergia-verkoston tavoitteista ja toimintastrategioista sekä sisältää EKOenergia-merkin kriteerit.

EKOenergia on syntynyt eurooppalaisten kansalais- ja ympäristöjärjestöjen, sähkönmyyjien, sähköntuottajien, kuluttajien, kuluttajajärjestöjen sekä viranomaisten perusteellisen konsultoinnin tuloksena. Konsultoinnit on tehty *ISEAL Code of Good Practice for Setting Social and Environmental Standards (Hyvien yhteiskunnallisten ja ympäristöön liittyvien käytäntöjen standardijärjestelmän)* mukaisessa järjestyksessä. (Lisätietoa ISEALista löydät täältä: www.isealalliance.org). EKOenergiaa on innoittanut myös pohjoisamerikkalaiselta Green-e -ympäristömerkiltä saatu tuki. Green-e:n toimintaan voit tutustua täällä: www.green-e.org.

2. EKOENERGIA-VERKOSTO JA -MERKKI

EKOenergia on eurooppalaisten ympäristöjärjestöjen yhteinen verkosto, jonka päämääränä on

- Edistää uusiutuvaan sähköntuotantoon erikoistuneen sektorin kehitystä sekä edistää ilmastoystävällisten ratkaisujen syntymistä.
- Edistää biodiversiteetin, luonnon monimuotoisuuden, elinympäristöjen sekä ekosysteemipalvelujen suojelua
- Informoida sähkön kuluttajia (kotitalouksista suuryrityksiin) heidän ostamistaan sähkötuotteista sekä niistä väitteistä, joita he voivat tehdä liittyen heidän ostopäätökseensä.
- Mobilisoida tavoitteemme jakavien tuhansien ihmisten, ryhmien ja yritysten asiaan liittyvä positiivinen energia antamalla heille tilaisuuksia osallistumiseen sekä vaikuttamiseen.
- Edistää sähkösektorin, ympäristöjärjestöjen sekä muiden sidosryhmien (esim. kuluttajajärjestöt ja viranomaiset) välistä vuoropuhelua.

Näkyvin työkalu näiden päämäärien saavuttamiseksi on EKOenergia-merkki, joka on ensimmäinen ja ainoa yleiseurooppalainen sähkön ympäristömerkki.

Tämän ympäristömerkin tarkoitus on auttaa sähkönmyyjä myymään helposti tunnistettavaa ja laajasti hyväksyttyjä sähkötuotteita. Sen tarkoitus on myös auttaa kuluttajia tekemään oikeita valintoja monimutkaisilla eurooppalaisilla sähkömarkkinoilla. EKOenergian käyttäjät saavat oikeata tietoa käyttämänsä sähkön alkuperästä sekä väitteistä, joita he voivat käyttää ostamastaan sähköstä. Lisäksi EKOenergia-merkitty sähkö täyttää EKOenergia-verkoston asettamat kestävyyskriteerit.

EKOenergian-merkki on ainoa sähkön ympäristömerkki, joka on yleiseurooppalaisen neuvotteluprosessin tulosta ja joka kattaa koko Euroopan sähkömarkkinat ollen sidosryhmien hyväksymä kaikissa Euroopan maissa.

3. EKONERGIA-VERKOSTON RAKENNE

3.1 VERKOSTO

EKOenergia-verkosto on ympäristöjärjestöjen koalitio. Sen rakenne kehittyy ajan kuluessa ja sitä tullaan muokkaamaan jäsenistön tarpeiden ja kykyjen mukaan.

Käynnistysvaiheessaan EKOenergian kumppaneiden välisiä suhteita sääntelee *Interim Agreement between the partners of the EKOenergy network (Väliaikainen EKOenergiaverkoston kumppaneiden sopimus)* -niminen sopimus. Tämän sopimuksen mukaisesti kaikilla EKOenergia-verkoston jäsenillä on sen hallituksessa yksi ääni.

Päätökset tehdään $\frac{3}{4}$ määräenemmistöllä (vähintään 3 kertaa enemmän kyllä- kuin ei-ääniä).

Jäsenet ovat sopineet, että EKOenergian toimintarakennetta arvioidaan uudelleen, kun EKOenergiaa myydään kuudessa eri maassa (EKOenergia-merkityn sähkönmyynnin ollessa vähintään 100 gigawattituntia kutakin maata kohti). Kehitys johtaa todennäköisimmin jäsenten perustamaan oikeustoimikelpoiseen EKOenergia-järjestöön, jota johtaa jäsenten valitsema hallitus.

3.2 EKOENERGIAN HALLITUS

EKOenergian hallitus on verkoston ylin päätöksentekoeelin. Hallitus hyväksyy organisaation strategiat, päättää kriteereistä ja sähköntuotantolaitosten EKOenergia-kelpoisuudesta (niissä tapauksissa, jotka on esitelty myöhemmin tässä asiakirjassa.), päättää EKOenergian Ympäristörahaston ja Ilmastorahaston varojen käytöstä ja nimittää EKOenergian sihteeristölle johdon. Kaikki päätökset perustuvat oleellisten sidosryhmien konsultointiin.

3.3 TUKIRAKENTEET

Neuvonantajaryhmä

EKOenergian hallitus nimittää neuvonantajaryhmän, joka on kooltaan noin 3 kertaa laajempi kuin hallitus. Nimityskausi on kaksi vuotta ja sen pituutta voidaan jatkaa.

Neuvonantajaryhmässä on varattu paikat seuraaville sidosryhmille:

- ympäristöjärjestöt: sekä eurooppalaiset kattojärjestöt että kansalliset/alueelliset eurooppalaiset ympäristöjärjestöt.
- sähköteollisuus (tuottajat, tukkukauppiat ja myyjät).
- EKOenergian kuluttajat, näiden toimialakohtaiset etujärjestöt ja kuluttajajärjestöt.

Muita mahdollisia jäseniä ovat esimerkiksi GO-alkuperätakuujärjestelmiä valvovat viranomaiset.

Neuvonantajaryhmä voi tehdä aloitteita mistä tahansa EKOenergiaa koskevista asioista. EKOenergian hallitus informoi neuvonantajaryhmää aktiivisesti ajankohtaisista hallituksen käsiteltävänä olevista asioista. Hallituksen on vastattava 2 kuukauden kuluessa neuvonantajaryhmän jäsenten tekemiin kannanottoihin ja kysymyksiin.

Neuvonantajaryhmä nimittää EKOenergian välimiespaneelin jäsenet $\frac{3}{4}$ enemmistöönsä.

Työryhmät

EKOenergian hallitus tai EKOenergian sihteeristö voi päättää työryhmien perustamisesta. Kaikki EKOenergia-verkoston jäsenet voivat asettaa ehdokkaitaan työryhmiin. Sihteeristön hallitus nimittää työryhmien jäsenet kuultuaan neuvonantajaryhmää.

Mahdollisuuksien mukaan EKOenergia hyödyntää (tai tekee yhteistyötä) olemassa olevien foorumien ja verkostojen kanssa sen sijaan että perustaisi uusia rakenteita.

3.4 SIHTEERISTÖ

EKOenergian päivittäinen toiminta on sihteeristön vastuulla. Sen tehtäviin kuuluu:

- varmistaa EKOenergian hallinnon ja toiminnan sujuminen,
- edustaa EKOenergiaa ulkoisissa suhteissa sekä solmia kontakteja,
- tarjota palveluita sidosryhmille sekä heidän muodostamilleen yhteenliittymille,
- järjestää, valmistella ja pitää kirjaa kaikista EKOenergian puitteissa pidettävistä kokouksista,
- valmistella talousarvioita ja toiminnan suunnitteluun liittyviä asiakirjoja päätöksenteon tueksi,
- sisäinen ja ulkoinen raportointi,
- tuottaa ja tukea julkaisutoimintaa sekä tiedonjakoa,
- hoitaa verkoston taloutta,

3.5 VALITUSMEKANISMI JA VÄLIMIESPANEELI

Kuka tahansa voi valittaa EKOenergian hallituksen tekemistä päätöksistä (tai päättämättä jättämisistä) sekä tavoista, joilla EKOenergian sääntöjä on laitettu käytäntöön. Valitus on osoitettava EKOenergian hallitukselle ja se esitellään EKOenergian neuvonantajaryhmälle.

EKOenergian hallituksen on reagoitava kolmen kuukauden kuluessa seuraavilta tahoilta tuleviin valituksiin:

- EKOenergia-verkoston jäsenet,
- EKOenergiaa myyvät yritykset,
- Sähköntuottajat (tai heidän edustajansa) tuotantolaitosten hyväksyttävyyttä koskevilla asioissa

Mikäli jokin yllämainituista kolmesta osapuolesta ei hyväksy hallituksen vastausta, voivat he viedä asiansa EKOenergian välimiespaneelin käsiteltäväksi.

EKOenergian välimiespaneeli koostuu vähintään kolmesta neuvonantajaryhmän ehdottomasta asiantuntijasta, jotka EKOenergian hallitus nimittää. Välimiespaneelin jäsenten virkakausi on viisi vuotta. Välimiespaneelissa on yksi paikka ympäristökysymysten asiantuntijalle ja yksi uusiutuvan sähköntuotannon asiantuntijalle. Merkittävät sidosryhmät saavat tilaisuuden ehdottaa omia ehdokkaitaan. Ainakin yhden välimiespaneelin jäsenen on oltava koulutukseltaan juristi (oikeustieteen maisteri).

EKOenergian välimiesmenettely perustuu olemassa oleviin välimiessäädöksiin kuten CEA:n (European Court of Arbitration) sääntöihin. Välimiespaneeli tekee lopullisen päätöksensä 6 kuukaudessa siitä, kun se on saanut jutun käsittelyynsä. Kantelu ei kumoa riidanalaisen päätöksen voimassaoloa.

EKOenergian välimiespaneeli ratkoo myös EKOenergian lisenssisopimukseen liittyviä riidanalaisia asioita, mikäli – ja sikäli kun - EKOenergia ja lisenssinhaltija ovat sopineet tästä menettelystä lisenssisopimuksessa.

EKOenergian välimiespaneeli on oltava toiminnassa viimeistään 2 vuotta EKOenergian ensimmäisten myyntisopimusten tultua voimaan.

4. KIELI

EKOenergia-verkoston työkieli on englanti, mutta sihteeristö tekee kaikkensa auttaakseen eri sidosryhmiä heidän omilla kielillään esimerkiksi perustamalla vapaaehtoisten kääntäjien verkoston.

Mikäli eri kieliversioiden välillä on tulkintaeroavaisuuksia, englanninkielinen versio pätee.

5. EKOENERGIA-MERKKI VERKOSTON TÄRKEIMPÄNÄ TYÖKALUNA

EKOenergia-verkosto haluaa edistää uusiutuvan sähkön käyttöä (kuten luvussa 7 kerrotaan). EKOenergia-verkoston keskittyy toiminnassaan etenkin EKOenergia-merkittyyän sähkөөn.

EKOenergia-merkki on verkoston tärkein työkalu ekologisen lisäarvon tuottamisessa. Toisin sanoen se varmistaa, että sähkömarkkinat tukevat ja voimistavat ympäristö- ja ilmastopolitiikan kannalta edullisia valintoja. EKOenergia-merkki takaa, että:

- Osa vihreän sähkön hinnasta kohdistuu ympäristön hyväksi tehtävään työhön ja toimenpiteisiin, joita ei olisi toteutettu ilman vihreän sähkön ostoa.
- Osa vihreän sähkön myynnistä saadusta lisähinnasta sijoitetaan uusiutuvan sähkön käytön edistämiseen sekä tiedon ja kokemusten jakoon.
- EKOenergialla on sekä sähkön alkuperälle että sen myyntitavoille omat kriteerinsä. Kriteerit perustuvat eurooppalaisen ympäristö-, energia-, ja kuluttajansuojalainsäädännön toimeenpanon parhaisiin käytäntöihin. EKOenergia on samalla sekä "keppiä että porkkanaa", joka kannustaa

kaikkia alan toimijoita eurooppalaisten sääntöjen asianmukaiseen toimeenpanoon sekä EU:ssa että sen ulkopuolella.

- EKOenergian kuluttajat saavat yksityiskohtaisempaa ja luotettavampaa tietoa sähkön ostostaan. Tämä antaa kuluttajille mahdollisuuden valita sähköä, joka sopii parhaimmin heidän tarpeisiinsa ja mieltymyksiinsä.

Näistä syistä sähköä voidaan myydä EKOenergiana, jos tuote täyttää EKOenergia-verkoston asettamat kriteerit. Kriteerit koskevat seuraavia asiakokonaisuuksia:

- Kuluttajainformaatio (6. luku)
- Uusiutuvuus, kestävä kehitys ja ilmasto (7, 8. & 9. luku)
- Jäljitettävyys ja kaksoislaskennan välttäminen (10. luku)
- Auditointi ja varmennus (11. luku)

6. KULUTTAJAINFORMAATIO

6.1 EKOENERGIA-TUOTTEESTA ANNETTAVA INFORMAATIO

Myyjän on informoitava sekä nykyisiä että potentiaalisia asiakkaitaan toimittamansa EKOenergia-tuotteen alkuperästä. Asiakkaalle on kerrottava vähintään seuraavat tiedot:

- Alkuperämaa
- Tuotantotapa. Tämän tiedon on pohjaututtava uusiutuvien energialähteiden listaan joka löytyy myöhemmin tämän tekstin luvusta 7. Tuulienergian kyseessä ollessa on suositeltavaa tehdä ero meri-, rannikko- ja sisämaan tuulivoiman välillä. Mikäli yksilöidympää tietoa on saatavilla, voidaan yleiset kategoriat ohittaa. Kun sähkötuote sisältää sekoituksen erilaisia uusiutuvia energialähteitä, on kustakin ilmoitettava prosenttimäärä.

EKOenergian sihteeristö luo viestintäsäännöstön (*Code of Conduct*), joka määrittelee miten ja milloin edellä mainitun tiedon on oltava saatavilla. Viestintäsäännöstö pyrkii yhteensopivuuteen muiden sertifiointiohjelmien (kuten *Green-e Energy*) parhaiden käytäntöjen vaatimusten kanssa. Viestintäsäännöstön luomisessa tullaan konsultoimaan eurooppalaisia sähkönmyyjiä ja muita sidosryhmiä.

Tämä viestintäsäännöstö tullaan liittämään sähkön toimittajan ja EKOenergian väliseen sopimukseen (*Lisenssisopimus, the License Agreement*).

Viestintäsäännöstö ottaa huomioon vähintään seuraavat asiakokonaisuudet ja päätelmät:

- Kuluttajien ostopäätöksen on voitava perustua tietoon sähkön alkuperämaasta ja tuotantotavasta.
- Tämän informaation on löydettävä myös yksittäisistä sähkönsopimuksista.
- Muutokset sähkötuotteen energian alkuperästä tulee ilmoittaa EKOenergian sihteeristölle sekä jokaiselle EKOenergia-asiakkaalle henkilökohtaisesti.
- Sähkönmyyjät pidättäytyvät itse keksimistään EKOenergian ostoon liittyvistä väittämistä (esim. hiilijalanjälkeen tai lisäyksellisyyteen liittyvät väittämät). Sen sijaan he käyttävät EKOenergia-verkoston suosittelemia sanamuotoja tai viittaavat väitteissään EKOenergian www-sivuilla

annettuun tietoon. EKOenergian ilmastoväittämät tulevat olemaan linjassa kansainvälisten parhaiden käytäntöjen kanssa.

6.2 MUUT TIEDOT

EKOenergia-verkosto tukee aktiivisesti oikeanlaista sähkön tuoteselostetta, joka on linjassa EU:n sähkömarkkinadirektiivin kanssa (*Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta*). Lisäksi se edistää jäännösjakaumalukujen¹ käyttöä, jotka ovat yhteneväisiä RE-DISS/EPED² suositusten kanssa (ks. luku 10 lisätietoja varten).

6.3 EKOENERGIAN LISENSSIMAKSU

Sähkönmyyjä maksaa jokaisesta EKOenergiana myydyistä megawattitunnista (MWh) vähintään 0,08 euroa (8 eurosenttiä) EKOenergia-verkostolle kattamaan sen toimintakuluja sekä tukemaan uusiutuvan sähkön kysynnän lisäämiseksi tehtäviä toimenpiteitä.

Mikäli yli 250 gigawattituntia (GWh) myydään samalle loppukäyttäjälle, ei tätä maksua tarvitse maksaa 250 GWh:n yli menevältä osalta.

7. HYVÄKSYTTÄVÄT SÄHKÖNTUOTANTOMUODOT

EKOenergia on ympäristömerkki uusiutuvalla sähköllä. Uusiutuva sähkö on tuotettu luonnonvaroilla, jotka melko helposti uusiutuvat luonnollisen prosessin kautta. Uusiutuvaa sähköä ei ole tuotettu sellaisista luonnonvaroista, joiden käyttö johtaa kyseisten luonnonvarojen ehtymiseen.

Tällä hetkellä EKOenergia hyväksyy uusiutuvan sähköntuotannon seuraavista lähteistä:

- a) tuuli
- b) aurinko
- c) vesivoima³

¹ Jäännösjakauma ilmoittaa sellaisen kuluttajan saaman sähkön alkuperän, joka ei ole valinnut alkuperältään taattua sähkö sopimusta (ts. ostaa sekasähköä). Käytännössä se on yleensä sähköverkkoon tuotettu sähkö, josta on vähennetty vihreänä myydyn sähkön osuus.

² EPED on foorumi EU-maiden hallitusten nimeämille viranomaisille, jotka laskevat ja julkaisevat kansalliset jäännösjakaumat (ks. www.eped.org). EPEDiä tukee tässä työssä RE-DISS -projekti (www.reliable-disclosure.org), jonka tarkoitus on parantaa Euroopan sähkökuluttajien saaman tiedon luotettavuutta ja täsmällisyyttä liittyen heidän kuluttamaansa sähköön.

³ Pumppuvoimalaitoksilla tuotettua sähköä ei lasketa tässä tapauksessa uusiutuvaksi energiaksi.

Pumppuvoimalaitoksella tarkoitetaan voimalaitosta, jossa vettä pumpataan alhaisen sähköntarpeen tai muuten halvan sähkön aikana, yleensä öisin, voimalaitoksen yläpuolella sijaitseviin altaisiin ja lasketaan sitten suurimman säätövoiman tarpeen tai korkean sähkönhinnan aikana, yleensä päivisin, voimalaitoksen läpi.

- d) valtameri- ja merivesienergia (vuorovesi-, aalto-, merivirtaenergia,...)
- e) geoterminen energia
- f) bioenergia (kiinteä, neste ja kaasu)
- g) kaatopaikkakaasut
- h) jätevesilaitosten kaasut

Seuraavista energialähteistä tuotettu sähkö ei kelpaa EKOenergiaksi:

- a) hiili ja öljyliuske (palavakivi)
- b) maaöljy sekä epätavanomaiset öljyt kuten liuske- ja öljyhiekkaöljyn
- c) maakaasu sekä liuskekaasu
- d) turve
- e) ydinvoima
- f) jätteenpoltto, (poislukien biomassassa)

Tämä ei-hyväksytyjen sähköntuotantolähteiden luettelo ei ole täydellinen.

8. KESTÄVYYSKRITEERIT

8.1 EKOENERGIA JA KESTÄVÄ KEHITYS

Euroopan uusiutuvan sähköntuotantosektorin vakaan kasvun takaamiseksi on tärkeää, että uusiutuvan sähkön erilaiset kannattajat (tuottajat, sähkömyyjät, tukkukauppiat, ilmastopolitiikan asiantuntijat, luonnonsuojelijat, kuluttajaorganisaatiot tms...) ymmärtävät ja tukevat toisiaan, vaikka heillä olisikin toisistaan poikkeavia huolia ja erilaisia lähtökohtia.

EKOenergia-merkki ja EKOenergia-verkosto haluavat toimia sidosryhmiä yhteen kokoavana tahona:

- keskittymällä käytännönläheisesti sidosryhmien osallistamiseen
- perustamalla ympäristörahaston, jonka varat käytetään konkreettisiin biodiversiteetin suojeluhankkeisiin, joista on sovittu merkittävien sidosryhmien kanssa.
- antamalla itselleen oikeuden poistaa ristiriitaisimmat uusiutuvia energialähteitä käyttävät voimalaitokset EKOenergian piiristä.

EKOenergia-verkosto ja muut sidosryhmät arvioivat säännöllisesti toimintansa tuloksellisuutta ja ehdottavat – tarvittaessa – kriteerimuutoksia tämän asiakirjan luvussa 16 kuvatun prosessin mukaisesti..

8.2 YLEINEN VAATIMUS: KAIKKIEN LAILLISTEN VAATIMUSTEN NOUDATTAMINEN

Jotta sähkön myynti EKOenergiana olisi mahdollista, on tuotantolaitoksen täytettävä seuraavat vaatimukset:

- tuotannossa tulee noudattaa kaikkia sen toiminnalle säädetyjä lakeja

- kaikkien tuotannolle määrättyjen lupien ja lupaehtojen on oltava kunnossa

Seuraavissa kohdissa on lueteltu erityisvaatimuksia. Kunkin energialähteen lisävaatimukset on lueteltu erikseen.

8.3 ERITYISVAATIMUKSET

A) Tuuli

Seuraaville alueille rakennetut tuulivoimalat voidaan hyväksyä EKOenergia-merkittyä sähköä tuottaviksi laitoksiksi vain, jos EKOenergian hallitus hyväksyy ne neuvoteltuaan ensin merkittävien sidosryhmien kanssa:

- Viranomaisen nimeämät luonnonsuojelualueet
- Natura 2000 -alueet (<http://natura2000.eea.europa.eu/>)
- Tärkeät lintualueet (IBA-alueet) (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > katso maps)
- UNESCO:n maailmanperintökohteet (ks. <http://whc.unesco.org/en/254/>).

Em. alueet pätevät ainoastaan kun ne esiintyvät kartalla www.ekoenergy.org -sivuilla.

Näillä alueilla sijaitsevien voimalaitoksen EKOenergia-kelpoisiksi hyväksymisestä tehtävät päätökset on perusteltava, tehtävä tuotantopaikalla voimassaolevia lakeja kunnioittaen ja ottamalla huomioon alueiden suojelutavoitteet. Päätökset ovat julkisia.

EKOenergian hallitus voi delegoida tämän hyväksymisoikeuden muille tahoille, kuten kansallisille tai alueellisille ympäristöjärjestöille. Tällöin hyväksymisoikeuden tulee koskea selkeästi määriteltyä ajanjaksoa sekä maantieteellistä aluetta. Hyväksymisoikeuden saaneita toimijoita sitovat samat velvoitteet kuin EKOenergian hallitusta. Erityisen tärkeänä pidetään vaatimusta neuvotteluista muiden sidosryhmien kanssa.

B) Aurinkoenergia

Maan kamaralla sijaitsevat aurinkovoimalat seuraavilla alueilla ovat sallittuja vain, jos EKOenergian hallitus hyväksyy ne neuvoteltuaan merkittävien sidosryhmien kanssa:

- Viranomaisen nimeämät luonnonsuojelualueet
- Natura 2000 -alueet (<http://natura2000.eea.europa.eu/>)
- Tärkeät lintualueet (IBA-alueet) (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > katso maps)
- UNESCO:n maailmanperintökohteet (ks. <http://whc.unesco.org/en/254/>)

Em. alueet pätevät ainoastaan jos ne esiintyvät kartalla www.ekoenergy.org -sivulla.

Hyväksyntä voi riippua voimalaitoksen käyttö- ja hoitosuunnitelman olemassaolosta ja sen toteutuksesta mm. seuraavilta osin:

- aitaaminen (elinympäristöjen pirstoutumisen ja eläinten kulun rajoittamisen välttäminen)

- b) toimenpiteet maan tiivistyksen välttämiseksi (esim. betonin käytön välttäminen ja "maaperäruuvien" käyttäminen)
- c) torjunta-aineista vapaa huolto ja ylläpito
- d) elinympäristöjen hoito aurinkopaneeleiden välissä sekä alueen rakentamattomilla paikoilla.
- e) vesien hoito

Näillä alueilla sijaitsevien voimalaitoksen EKOenergia-kelpoisiksi hyväksymisestä tehtävät päätökset on perusteltava, tehtävä tuotantopaikalla voimassaolevia lakeja kunnioittaen ja ottamalla huomioon alueiden suojelutavoitteet. Päätökset ovat julkisia.

EKOenergian hallitus voi delegoida tämän hyväksymisoikeuden muille tahoille, kuten kansallisille tai alueellisille ympäristöjärjestöille. Tällöin hyväksymisoikeuden tulee koskea selkeästi määriteltyä ajanjaksoa sekä maantieteellistä aluetta. Hyväksymisoikeuden saaneita toimijoita sitovat samat velvoitteet kuin EKOenergian hallitusta. Erityisen tärkeänä pidetään vaatimusta neuvotteluista muiden sidosryhmien kanssa.

C) Vesivoimalla tuotettu sähkö



Vesivoiman kriteereiden laatimiseen on saatu Euroopan unionin LIFE Luonto-rahoitusta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

C.1 **Ympäristövaatimukset vesivoimalaitoksille**

Yleiset ja erityiset vaatimukset

EKOenergian yleiset vaatimukset (eli kaikkien laillisten vaatimusten noudattaminen, katso myös 8.2.) edellyttävät, että vesivoimalaitoksen toiminta noudattaa sille asetettuja toimilupia ja lupaehtoja.

Sen lisäksi, EKOenergia asettaa erityisiä ympäristövaatimuksia, jotka koskevat kalankulkua, veden virtaamaa ja jokien elinympäristöjä. Jokaisen kriteerin osalta kuvataan suorituksen perustaso ja edistynyt taso. Perustaso tulee saavuttaa kaikkien kolmen kriteerin osalta, minkä lisäksi edistynyt taso tulee saavuttaa vähintään yhden kriteerin osalta.

Erityistilanteet ja poikkeukset:

- Erityisiä vaatimuksia ei sovelleta, kun kyseessä on täysin keinotekoisilla vesillä rakennetut vesivoimalaitokset, kuten voimalat jotka sijaitsevat juomavesitunneleissa tai kastelukanavissa
- Teholtaan alle yhden megawatin voimalan hakemus voidaan jättää käsittelemättä sillä perusteella, että siitä saatava energiateho ympäristöhaittaan nähden on vaatimaton.

- Mikäli edistynyt taso saavutetaan kahden kriteerin osalta, on hakijan perustellusta syystä mahdollista anoa vapautusta kolmannesta kriteeristä. EKOenergian sihteeristö voi myöntää vapautuksen erillisen tarkastelun ja harkinnan jälkeen.

Kriteeri 1. Kalankulku

Tavoite: Kalat voivat ohittaa vesivoimalan - Vesistölle tyypilliset luontaiset kalalajit voivat ohittaa vesivoimalaitoksen ylävirtaan ja alavirtaan omin avuin tarvitessaan.

EKOenergia ei tue uusien vesivoimalaitospatojen rakentamista vesistöihin. Voimme hyväksyä voimalaitoksia, joiden padot on otettu käyttöön ennen 1.1.2013. EKOenergia voi kuitenkin hyväksyä myös tämän jälkeen rakennettuja vesivoimaloita, joilla ei ole uusia vahingollisia vaikutuksia vesistöihin.

	Vaatus	Todentaminen
Perustaso	Toimiva, kohdelajeille soveltuva kalatie on olemassa. Se on luonnonmukainen ohitusuoma tai tekninen kalatie. Kalatiessä kulkevat kalalajit ja niiden määrät on todennettu seurannoilla. (or: in the case of new fish passages or pathways: the functioning will be monitored.)	Valokuva, voimala ja kalatie kartalla, raportti kalatien käytöstä,...
Edistynyt taso	Lisäksi seuranta on säännöllistä ja tulosten perusteella on tehty toimenpiteitä kalatien toimivuuden parantamiseksi. Toimenpiteillä on parannettu kalojen nousuedellytyksiä kalatiessä. Myös alasvaellus on huomioitu ja tehty toimenpiteitä kalojen ohjaamiseksi voimalan ohitse.	Säännöllisen seurannan kuvaus. Raportti toimenpiteiden toteutuksesta ja niiden vaikutuksista,...

Kriteeriä 1 sovelletaan myös tapauksissa, joissa on muita kalankulkuesteitä voimalaitoksen yläpuolella ja/tai alapuolella.

Kriteeriä 1 ei sovelleta seuraavassa tapauksessa: Voimala sijaitsee paikassa, jota kala ei ole voinut ohittaa ylä- eikä alavirtaan ennen hakevan voimalan (ja muiden saman vesistön voimaloiden) rakentamista, eikä voimalan käyttö vähennä kalankulun mahdollisuuksia muilla jokiosuuksilla.

Vaatus 2. Veden virtaama

Tavoite: Joki ei koskaan kuivu - Voimalan toiminta turvaa riittävän ja jatkuvan virtaaman jokiuomassa ohitusuoman kautta tai turbiinien ja/tai kalatien läpi.

	Vaatus	Todentaminen
Perustaso	Vähimmäisjuoksumus juoksumuspisteillä on määritetty käyttäen viitearvona	Juoksumuspisteet kartalla, juoksumuskäyrä (m ³ /s), joen

	keskialivirtaamaa. Nollavirtaamaa ohitusuomaan (jos sellainen on) tai voimalan alakanavaan (jos ohitusuomaa ei ole) ei esiinny voimalan normaalissa toiminnassa. Poikkeuksellinen katkokäyttö ja nollavirtaamaan johtavat poikkeustilanteet raportoidaan, liittäen mukaan suunnitelma niiden välttämiseksi.	keskialivirtaama (m ³ /s), minimijuoksutus voimalan läpi (m ³ /s), minimijuoksutus kalatien ja/tai ohitusuoman läpi (m ³ /s), raportit
Edistynyt taso	Lisäksi joen ekologinen virtaama on määritetty vuodenajoittain, sisältäen minimivirtaaman, tulvien ajoituksen, virtaaman noston ja alasajon vauhdin. Sitä sovelletaan voimalaitoksen ja kalatien käytössä ja/tai oleellisten lieventämistoimien suunnittelussa.	Raportti ekologisesta virtaamasta, raportti soveltamisesta laitoksen toimintaan

Jos voimalan toiminta perustuu vesivarastoon ylhäällä vuorilla tai tuntureilla ja voimalan vedenotto ja ulosjuoksutus tapahtuu putkia myöten, kriteeriä 2 sovelletaan alajuoksun jokiosuukseen juoksutuspuoleisiin.

Kriteeri 3. Jokien elinympäristöt

Tavoite: Jokielistöille on paikka jossa elää ja lisääntyy. - Virtavedessä elävien ja lisääntyvien lajien elinympäristöjä on tarjolla siinä vesistöosassa, jossa voimala sijaitsee.

	Vaatimus	Todentaminen
Perustaso	Ympäri vuotisesti vesitettyä, jokielistöille sopivaa elinympäristöä (habitaattia) ylläpidetään tai on palautettu joessa tai sen sivu-uomassa, ohitusuomassa (vanha jokiuoma tai luonnonmukainen kalatie). Se on jokielistön saavutettavissa suhteessa voimalan sijaintiin.	Raportti elinympäristöjen laadusta ja määrästä. Yleiskuvaus, vesitystilanne ja sijainti kartalla. Elinympäristöjen pinta-ala (kokonaisala tai m ² /100 m uomaa)...
Edistynyt taso	Lisäksi elinympäristön toimivuutta jokielistön elin- ja lisääntymisalueena seurataan säännöllisesti. Seurannan tuloksia on sovellettu elinympäristön määrän ja/tai laadun parantamiseksi, esimerkiksi rakentamalla kompensatiouoma.	Yksilöityjen jokielistöiden poikastuotanto (esim. smoltia/hehtaari), raportti toimenpiteistä elinympäristöjen palauttamiseksi tai parantamiseksi...

Jos voimalan toiminta perustuu vesivarastoon ylhäällä vuorilla tai tuntureilla ja voimalan vedenotto ja poisjuoksutus tapahtuvat putkia myöten, kriteeriä 3 sovelletaan alajuoksun jokiosuuksiin.

C.2 Hyväksymismenettely ja voimassaoloaika

Kustakin voimalasta tulee laatia erillinen hakemus. Hakemus tapahtuu EKOenergyn sihteeristön toimittamalla lomakkeella. Kaikki toimenpiteet, joita vaatimusten täyttäminen edellyttää, tulee olla saatettuna päätökseen ennen kuin hyväksyntä voidaan myöntää.

EKOenergian sihteeristö tarkistaa, täytyvätkö kaikki edellä luetellut vaatimukset ja riittävätkö hakemukseen liitetyt todistukset. Sihteeristö kuulee tarvittaessa sidosryhmät kuten kansalliset ja alueelliset ympäristöjärjestöt, kalastusjärjestöt ja viranomaiset sekä vesienhoidon yhteistyöryhmien jäsenorganisaatiot ja vesialueen omistajat. EKOenergian sihteeristö voi myös järjestää julkisen kuulemisen. EKOenergian hyväksymien vesivoimalaitosten lista on julkisesti nähtävillä verkkosivulla www.ekoenergy.org

Voimalaitoksen hyväksyntä on voimassa 5 vuotta, minkä jälkeen hakemus voidaan uusia päivitetyn tiedoin. Vesivoimalaitos tullaan poistamaan listalta milloin tahansa, jos se ei täytä edellä luetelluista yleisiä ja erityisiä ympäristövaatimuksia (kuten ne on kuvattu tässä luvussa). Ylivoimaisen esteen (force majeure) katkaistessa tilapäisesti ympäristövaatimusten noudattamisen on mahdollista hakea poikkeusta listalta poistamiselta. Ylivoimaisia esteitä ovat esimerkiksi luonnonmullistukset tai yllättävät laillisten vaatimusten muutokset, jotka ovat ristiriidassa EKOenergian ympäristövaatimusten kanssa.

C.3 Maksuja virtavesien suojeluun

Jokaisesta EKOenergiana myydystä vesivoimalla tuotetusta megawattitunnista (MWh) myyjä maksaa vähintään 0,10 euroa (kymmenen eurosenttiä) Virtavesirahastoon, lisenssimaksun (katso 6.3.) ja Ilmastorahastomaksun lisäksi (katso 9.1.).

EKOenergian Virtavesirahastoa hallinnoi EKOenergian sihteeristö, EKOenergian hallituksen valvomana. Rahaston hallinnoinnista johtuvat kulut eivät saa ylittää 5% osuutta rahastoon kerrytetyistä varoista.

Virtavesirahastoon kerrytetyt varat käytetään hankkeisiin, joiden avulla voidaan välttää, vähentää, lieventää tai kompensoida vesivoimasta johtuvia ympäristöhaittoja. Hankkeet valitaan avoimen, läpinäkyvän ja puolueettoman valintaprosessin kautta. Maantieteellisessä kohdentamisessa huomioidaan sähkön alkuperämaa sekä maa, jossa sähkö on myyty. Hankkeiden valinnassa tärkeitä näkökohtia ovat hankkeen ekologinen merkittävyys, kustannustehokkuus.

D) Valtameri- ja aaltoenergia

Valtamerivirta- ja aaltoenergiailaitokset, (poislukien vuorovesijokien ja suistojen voimalaitokset) jotka sijaitsevat seuraavissa paikoissa, ovat hyväksytyt vain, jos EKOenergian hallitus hyväksyy ne konsultoituaan ensin oleellisia sidosryhmiä:

- a) Viranomaisten nimeämät luonnonsuojelualueet
- b) Natura 2000 -alueet (<http://natura2000.eea.europa.eu/>)

c) UNESCO:n maailmanperintökohteet (ks. <http://whc.unesco.org/en/254/>)

Em. alueet pätevät ainoastaan jos ne esiintyvät kartalla www.ekoenergy.org -sivulla.

Näillä alueilla sijaitsevien voimalaitoksen EKOenergia-kelpoisiksi hyväksymisestä tehtävät päätökset on perusteltava, tehtävä tuotantopaikalla voimassaolevia lakeja kunnioittaen ja ottamalla huomioon alueiden suojelutavoitteet. Päätökset ovat julkisia.

EKOenergian hallitus voi delegoida tämän hyväksymisoikeuden muille tahoille, kuten kansallisille tai alueellisille ympäristöjärjestöille. Tällöin hyväksymisoikeuden tulee koskea selkeästi määriteltyä ajanjaksoa sekä maantieteellistä aluetta. Hyväksymisoikeuden saaneita toimijoita sitovat samat velvoitteet kuin EKOenergian hallitusta. Erityisen tärkeänä pidetään vaatimusta neuvotteluista muiden sidosryhmien kanssa.

Huom: Vuorovesijokiin ja suistoihin rakennettuihin laitoksiin pätevät täsmälleen samat säännöt kuin (muuhunkin) vesivoimaan (ks. 8.3.C).

E) Geoterminen energia

Laitokset, jotka sijaitsevat seuraavissa paikoissa, ovat hyväksytyjä vain, jos EKOenergian hallitus hyväksyy ne keskusteltuaan ensin oleellisten sidosryhmien kanssa:

- a) Viranomaisten nimeämät luonnonsuojelualueet
- b) Natura 2000 -alueet (<http://natura2000.eea.europa.eu/>)
- c) Tärkeitä lintualueita (IBA-alueet) (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > katso maps)
- d) UNESCO:n maailmanperintökohteet (ks. <http://whc.unesco.org/en/254/>)

Em. alueet pätevät ainoastaan jos ne esiintyvät kartalla www.ekoenergy.org -sivulla.

Näillä alueilla sijaitsevien voimalaitoksen EKOenergia-kelpoisiksi hyväksymisestä tehtävät päätökset on perusteltava, tehtävä tuotantopaikalla voimassaolevia lakeja kunnioittaen ja ottamalla huomioon alueiden suojelutavoitteet. Päätökset ovat julkisia.

EKOenergian hallitus voi delegoida tämän hyväksymisoikeuden muille tahoille, kuten kansallisille tai alueellisille ympäristöjärjestöille. Tällöin hyväksymisoikeuden tulee koskea selkeästi määriteltyä ajanjaksoa sekä maantieteellistä aluetta. Hyväksymisoikeuden saaneita toimijoita sitovat samat velvoitteet kuin EKOenergian hallitusta. Erityisen tärkeänä pidetään vaatimusta neuvotteluista muiden sidosryhmien kanssa.

F) Bioenergia (kiinteä, kaasumainen, neste)

Biomassaa, biokaasua ja bionesteitä polttoaineenaan käytävissä laitoksissa tuotettu sähkö on EKOenergiaksi hyväksyttävää mikäli

1. sähkö on peräisin yhteistuotannosta kuten se on määritelty 11.4.2004 annetussa Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivissä 2004/8/EY hyötylämmön tarpeeseen perustavan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä. Tuotetun sähkön määrä yhteistuotannossa lasketaan kuten direktiivin liitteessä II neuvotaan⁴.

JA

2. yhteistuotantoprosessin hyötysuhde (vuoden keskiarvo) on vähintään 75%. Hyötysuhde on sähkön ja mekaanisen energian tuotannon ja hyötylämpötuotoksen summa jaettuna sähkön, mekaanisen energian ja lämmön tuotantoon käytetyllä polttoainepanoksella yhteistuotantoprosessissa bruttosähkön sekä mekaanisen energian tuotannossa. Kaikki kaavan sanat tulkitaan 11.4.2004 annetun Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivin 2004/8/EY mukaan.

JA

3. Bioenergia on peräisin seuraavista lähteistä:

a) Euroopan talousalueella (jatkossa ETA) korjatusta puubiomassasta, poislukien:

- Kannot ja juurakot
- Suojelualueilta korjattu puubiomassa: viranomaisten nimeämiltä luonnonsuojelualueilta, Natura 2000 -alueilta ja UNESCO:n maailmanperintökohteista, ellei sitä ole korjattu kansallisten ja alueellisten ympäristöviranomaisten hyväksymien ja antamien hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisesti.
- Tukkipuu, jonka rinnankorkeusläpimitta (DBH) on yli 20 cm. Tällainen tukkipuu voidaan kuitenkin hyväksyä EKOenergian lähteeksi, jos se ei sovellu muuhun teolliseen käyttöön johtuen juurikäävistä (*Heterobasidion*) tai muista patogeeneistä. EKOenergian hallitus voi hyväksyä myös muita poikkeuksia tähän kriteeriin.
- Metsätaloustuotteet valtioista, joissa metsien hakkuista saatava puunhankinta ylittää 80% vuotuisesta metsän kasvusta, ellei voida osoittaa että ne ovat peräisin alueelta, jossa hakkuut muodostavat alle 70% vuotuisesta metsän kasvusta. Prosenttiluku lasketaan liukuvasti viimeisen 5 vuoden ajalta.

b) Orgaanisesta yhdyskuntajätteestä mädättämisen tuloksena syntyneistä kaasuista ETA-talousalueelta.

c) Eläinten lannasta mädättämisen tuloksena syntyneistä kaasuista ETA-talousalueelta.

d) ETA-alueella syntyvät tuotantoprosessien orgaaniset jätteet esimerkiksi elintarvike- tai metsäteollisuuden sivutuotteet ja jätteet kuten sahanpuru, puunkuori ja hake sekä mustalipeä ja muut tiivistetyt nesteet.

e) Ei-metsäperäinen biomassa, joka on peräisin kansallisten tai alueellisten ympäristönsuojeluviranomaisten hyväksymästä luonnonhoitosuunnitelmien hoitotoimenpiteistä.

Euroopan lähialueilta ja EU:n naapurimaista tulevat vastaavat biomassaluokat voidaan EKOenergian hallituksen toimesta hyväksyä oleellisten sidosryhmien kuulemisen jälkeen. Päätökset

⁴ Hyötylämpö on tuotettua lämpöä, joka täyttää taloudellisesti perusteltavissa olevan lämmitys- tai jäähdytystarpeen. Se ei ylitä lämmön tai jäähdytyksen tarvetta, joka muutoin tyydytettäisiin markkinaehtoisesti muilla energiantuotantoprosesseilla kuin yhteistuotannolla. Se sisältää esimerkiksi lämmön tarpeen teollisissa prosesseissa

ovat julkisia. Olemassa olevien metsä- ja biomassasertifiointijärjestelmien käyttö saattaa edistää hyväksyntäprosessia.

Tässä pykälässä ETA-valtioiden merentakaisia alueita ei katsota osaksi ETAa. Sveitsi on yhdenvertaisessa asemassa ETA-maiden kanssa. Jos jotkut muut ETAn ulkopuoliset maat liittyvät Euroopan yhteisiin sähkömarkkinoihin (tai sähkönmyyjät näissä maissa haluaisivat markkinoida kotimaista bioenergialla tuotettua sähköä EKOenergiana) bioenergialla tuotettua sähköä ei hyväksytä järjestelmään ennen kuin hallitus on päättänyt sen hyväksyttävyydestä sekä ehdoista.

Rinnakkaispolttoa koskeva erityismenettely

Jos tuotantolaitte käyttää sekä hyväksytyjä biomassoja että muita palavia aineita, se voi tuottaa EKOenergian hyväksymää sähköä vain, jos EKOenergiakelpoinen biomassassa muodostaa vähintään 50% laitoksen koko laitoksen vuosittaisesta polttoainepanoksesta.

Mikäli tämä ehto täyttyy, lasketaan EKOenergiaksi hyväksyttävän sähkön määrä seuraavasti:

Rinnakkaistuotannossa tuotettu sähkö x $\frac{\text{kalenterivuoden aikana käytetty ja hyväksyty biomassassa}}{\text{kalenterivuoden aikana käytetty kokonaispolttoainepanos}}$

Jos tuotantolaitos käyttää sekä EKOenergiaksi hyväksyttäviä polttoaineita että muita polttoaineita, sovelletaan myös myyntiin tiettyjä erityissääntöjä. Ks. luku 8.4.

Bioenergiaa polttoaineena käyttävien tuotantolaitteiden auditointi

Kriteerien täytyminen tarkastetaan vähintään kerran vuodessa:

- joko niiden tahojen toimesta, jotka tarkastavat biomassalaitoksia viranomaisten puolesta alkuperätakuulainsäädännön, päästökauppalainsäädännön ja / tai tukijärjestelmälainsäädännön puitteissa.
- tai jonkun muun ulkopuolisen European Co-operation for Accreditation'in (täys) jäsenjärjestöjen hyväksymän ulkopuolisen auditoijan toimesta.

Auditointiraportti on lähetettävä EKOenergian sihteeristölle. Katso myös kohta 11.4.

8.4 KUINKA TUOTANTOLAITTEESTA PERÄISIN OLEVAN SÄHKÖN EKOENERGIAKELPOISUUS TODENNETAAN?

Sähkönmyyjät tarvitsevat tietoa täyttääkö tietty (alkuperätakuulla todennettu) tuotanto EKOenergian kelpoisuus- ja kestävyyskriteerit. Tämän tiedon todentamiseen he voivat käyttää GO-alkuperätakuussa olevaa informaatiota ja / tai EKOenergian verkkosivuilla olevaa tietoa.

GO-alkuperätakuun avulla todentaminen

Monissa maissa, erityisesti niissä, jotka käyttävät EECS-järjestelmää (ks. luku 10), GO-alkuperätakuuseen voidaan sisällyttää lisätietoja ICS-tunnisteen muodossa (Independent Certification Scheme).

EKOenergia pyrkii sopimukseen AIB:n (Association for Issuing Bodies, ks. luku 10) sekä kaikkien GO-alkuperätakuuta myöntävien viranomaisten kanssa EKOenergian sisällyttämiseksi ICS-tunnisteseen. Koska EKOenergian kriteerit on muotoiltu niin, että niiden täyttäminen voidaan näyttäjän tuottajan osalta todeksi (esimerkiksi EKOenergian hallituksen myöntämällä asiakirjalla), on EKOenergian ICS-tunnisteen lisääminen GO-alkuperätakuuseen helppoa.

Vaikka GO-alkuperätakuussa ei olisikaan EKOenergian ICS-tunnistetta, sisältää se silti tuotantolaitoksen nimen ja sijainnin tapaista hyödyllistä tietoa. Nämä tiedot voidaan yhdistää EKOenergian verkkosivuilta saatavilla oleviin tietoihin, ja näin saadaan selville onko GO-alkuperätakuu EKOenergia-järjestelmään kelpaava.

EKOenergian kotisivujen avulla todentaminen

EKOenergian sihteeristö kanssa kehittää yhteistyössä sidosryhmien seuraavanlaisia online-työkaluja helpottamaan todentamisprosessia:

- karttoja, joille esimerkiksi kohdassa 8.3. luetellut suojelualueet on merkitty
- säännöllisesti päivitetty hyväksytyjen tuotantolaitosten luettelo (etenkin niissä tapauksissa, joissa sovelletaan myös muita kuin sijoituspaikkaan liittyviä kriteerejä)
- epätäydellisen luettelon tuotantolaitoksista, jotka ovat automaattisesti hyväksyttävissä (esimerkiksi tuulivoimalat suojelualueiden ulkopuolella)
- epätäydellisen luettelon ei-hyväksytyistä tuotantolaitoksista

Erityissäännökset biomassaa polttaville tuotantolaitoksille

Mahdollisuus EKOenergian ICS-tunnisteen saamiseksi on erityisen tärkeää niille laitoksille, jotka käyttävät sekä EKOenergiaksi kelpaavia bioenergian lähteitä että muita bioenergian lähteitä (ks. 8.3.F)

Siihen saakka kunnes ICS-tunniste saadaan käyttöön sähkönmyyjät voivat myydä sähköä yllä mainituilta laitoksilta ainoastaan, jos tästä on sovittu EKOenergian lisenssisopimuksessa. Lisenssisopimus myös määrittää mistä laitoksista sähkö saa olla peräisin.

Päivämäärä

Jos ajankohta vaikuttaa sähkön EKOenergia-kelpoisuuteen määrittely tehdään tuotantopäivämäärän perusteella. (Tuotantopäivämääränä pidetään tässä GO-alkuperätakuussa mainittua tuotantopäivämäärää, katso myös luku 10).

9. ILMASTO

9.1 ILMASTORAHASTO

Jokaista EKOenergiana myytyä MWh kohti vähintään 0,10 euroa (kymmenen senttiä) on sijoitettava EKOenergian ilmastorahastoon. Rahaston varoja käytetään stimuloimaan uusiutuvan energian lisäinvestointeja sekä lisäämään uusiutuvien energialähteiden osuutta maailman sähköntuotannosta.

Ollakseen mahdollisimman tehokas EKOenergia ei luo omia hankkeita, vaan käyttää olemassa olevia mekanismeja ja työkaluja.

EKOenergian hallitus päättää EKOenergian ilmastorahaston varojen käytöstä ottaen huomioon sidosryhmien ja erityisesti EKOenergiaa myyvien yritysten, ympäristöjärjestöjen sekä EKOenergian neuvonantajaryhmän suositukset.

Mahdollisia toimenpiteitä ovat (lista ei ole täydellinen)

- Investoinnit uusiutuvan sähkön hankkeisiin niissä Euroopan maissa, joilla on merkittävä potentiaali uusiutuvan energian kehittämisessä, mutta puutetta resursseista.
- Investoinnit uusiutuvan sähkön hankkeisiin kehitysmaissa. Jos tuetut hankkeet johtavat hiilidioksidin päästöoikeuksiin, nämä peruutetaan (suhteellisesti) kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi.
- Pienet uusiutuvaan energiaan liittyvät hankkeet, joilla on suurta ekologista ja sosiaalista lisäarvoa.
- Euroopan päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien ostaminen pois markkinoilta, jos päästöoikeuksien tarjonnasta syntyy pulaa.

Sähkönmyyjät voivat yhteistyössä kansallisten ja alueellisten kansalaisjärjestöjen kanssa pyytää EKOenergian hallitusta tekemään varauksen ilmastorahastoon varoista, jotka ovat peräisin myynnistä tietyssä maassa, ja varaamaan sen 'korvamerkittynä' lisäyksellisiin energiahankkeisiin. Nämä hankkeet on toteutettava sähkön myyntimaassa, ja hakijan on osoitettava, että hankkeella on suuri ekologinen ja sosiaalinen lisäarvo. Tällaisia hankkeita voivat myös olla investoinnit energian säästöön, kunhan hankkeen hyödyt ovat mitattavissa.

9.2 EKOENERGIA FULL POWER

Vihreästä sähköstä puhuttaessa asiantuntijat viittaavat joskus "*lisäyksellisyyteen*" puhuessaan sellaisesta uusiutuvan energian tuotannon lisääntymisestä, jota ei olisi ilman vihreän sähkön ostopäätöstä syntynyt.

Yksi EKOenergian työkaluista "*lisäyksellisyyden*" edistämiseksi, on EKOenergia Full Power. EKOenergia Full Power on EKOenergiaa, josta maksetaan suurempi rahasumma ilmastorahastoon. Megawattituntia kohden maksettavan ilmastorahastomaksun on oltava riittävä turvaamaan oma pääoma investoinnille, joka johtaa yhden megawattitunnin lisäiseen sähköntuotantoon (investoidun tuotantolaitteen elinkaaren aikana). Ilmastorahastomaksun suuruus riippuu valituista hankkeista ja todennäköisesti pienenee ajan myötä.

10. ALKUPERÄ, JÄLJITETTÄVYYS JA KAKSOISLASKENTA

10.1 JÄLJITYSMEKANISMI

EKOenergia käyttää seuraavia jäljitysmekanismia:

- GO-alkuperätakuujärjestelmä, kuten on säädetty uusiutuvan energian direktiivin 15. artiklassa (direktiivi 2009/28/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston 23 päivänä huhtikuuta 2009 tekemä päätös koskien energian käyttöä uusiutuvista lähteistä)
- Muut vastaavat alkuperätakuujärjestelmät voivat olla EKOenergian hyväksyttävissä mikäli:
 - o Alkuperätakuujärjestelmän ylläpitäjä on ainoa sillä maantieteellisellä alueella sähkön alkuperätakuujärjestelmiä ylläpitävä taho. Jos alkuperätakuujärjestelmä ei ole viranomaisten nimeämä, tarvitsee se EKOenergian hallituksen hyväksynnän.
 - o Liikkeelle lasketut alkuperätakuut peruutetaan todisteeksi myynnistä/kulutuksesta.
 - o Kaksoislaskenta ehkäistään esim. poistamalla peruutettujen alkuperätakuiden osuus alueen sekasähkön jäännösjakaumasta.
- Näin toimitaan esimerkiksi EU:n ulkopuolisten maiden kohdalla, jotka ovat mukana EECS-järjestelmässä (European Energy Certificate System)⁵. Tällaisia maita ovat tällä hetkellä Norja, Islanti ja Sveitsi.
- Periaatteessa alkuperätakuut⁶ on peruutettava sen domainin⁷ alueella, jossa sähkö on kulutettu. Alkuperätakuiden on oltava linjassa sähkön alkuperän varmentamista ja sähköntuoteselostetta koskevan kansallisen lainsäädännön kanssa. Peruuttamisesta on ilmoitettava RE-DISS/EPED:lle (Domaineissa, jotka on yhdistetty AIB Hub:in⁸ tämä vaatimus täyttyy).

Joissakin tapauksissa EKOenergia hyväksyy peruuttamisen myös tuotantomaa/-alueen domainissa sellaisen kulutuksen osalta joka on tapahtunut toisen *domainin* alueella. Katso luku 10.3.

10.2 TUONTI JA VIENTI

Tuonti ja vienti on mahdollista vain, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- Domainin alueelta toiseen domainiin myydyt alkuperätakuut poistetaan vientialueen sekasähkön jäännösjakaumasta.
- Molemmissa domaineissa sekasähkön jäännösjakauman laskee virallisesti nimitetty elin RE-DISS/EPED:in suositusten mukaisesti.

⁵ EECS-järjestelmän kehittäjä on AIB (Association of Issuing Bodies, www.aib-net.org) ja se on käytössä 15 Euroopan maassa (2013)

⁶ Tässä asiakirjassa "alkuperätodistuksella" tarkoitetaan GO-alkuperätodistuksia ja muita jäljitysmekanismia, jotka ovat EKOenergian hyväksymiä kohdan 10.1. mukaisesti.

⁷ Domain on alue, jossa on nimetty taho valvomassa alkuperätakuiden myöntämistä, siirtämistä ja peruuttamista. Domainin rajat ovat lähes aina samat kuin kansallisvaltioiden rajat.

⁸ AIB Hub kytkee yhteen siihen liittyvät kansalliset alkuperätakuurekisterit mahdollistaen eri kansallisten alkuperätakuurekisterien välillä käytävän sertifiikaattikaupan. Sitä hallinnoi AIB (www.aib-net.org).

- Molemmissa domaineissa on pakollinen sähkön tuoteseloste, joka täyttää RE-DISS/EPED-suositukset.
- Molempien domainit julkaisevat avoimesti tuonti- ja vientitilastot RE-DISS/EPEDille. AIB Hubiin yhdistetyt domainit täyttävät tämän vaatimuksen automaattisesti.

10.3 ALKUPERÄTAKUUN PERUUTTAMINEN MUUALLA KUIN SÄHKÖN KULUTUSMAASSA

Alkuperätakuu voidaan myös peruuttaa tuotantodomainissa sen ulkopuolella tapahtuvan kulutuksen osalta (tätä kutsutaan englanniksi termillä "*ex-domain cancellation*") ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

- GO-alkuperätakuiden peruuttaminen AIB Hubiin kuuluvien domainien (ks. alaviite 8) alueella siihen kuulumattomissa domaineissa tapahtuneen kulutuksen osalta. (Tämä on mahdollista, sillä RE-DISS/EPED ottaa huomioon jäännösjakaumalaskelmissaan viennin domainien ulkopuolelle poistamalla jäännösjakaumasta vastaavan määrän uusiutuvaa energiaa.)
- GO-alkuperätakuiden peruuttaminen AIB Hubin toiminta-alueen ulkopuolisissa maissa on mahdollista vasta EKOenergian hallituksen hyväksynnän jälkeen. Tällöin edellytetään, että kyseessä oleva maa pystyy välttämään kaksoislaskennan ja välittää RE-DISS/EPEDille tiedot peruutetuista alkuperätakuista määrän ja tuotantotavan osalta kulutusmaittain eriteltyinä. EKOenergian hallitus hyväksyy maakohtaisesti "*ex-domain cancellationin*" niiden maiden osalta, joita ei ole linkitetty AIB Hubiin. Päätös hyväksyä "*ex-domain cancellation*" näissä maissa voidaan tehdä ainoastaan määräajaksi ja se ei saa toimia syynä olla liittymättä yhteiseurooppalaiseen tietojenvaihtojärjestelmään.

10.4 NÄIDEN SÄÄNTÖJEN TULKINTA JA NIISTÄ VIESTIMINEN

EKOenergian hallitus päättää näiden kriteerien tulkinnasta. Luettelo hyväksytyistä domaineista on saatavissa nettiosoitteessa www.ekoenergy.org. Sivustolla kerrotaan myös, minkä maiden välillä (EKOenergian) vienti ja tuonti on sallittua ja mitkä *domainit* voivat peruuttaa GO-alkuperätakuuta EKOenergian kulutuksen osalta toisten *domainien* puolesta.

Addition agreed on 7 August 2015

EKOenergy accepts the I-REC system as a valid tracking system for EKOenergy with the following specifications/limitations:

- *We only allow sales of green electricity in the same country as where the electricity has been produced.*
- *The certificates have to be used/cancelled within 1 year after the production of the electricity. (as is the case in Europe; I think this is covered by the I-REC rules as well, but not explicitly)*
- *The recognition of the I-REC system as a tracking system for EKOenergy can be withdrawn anytime with a two-year notice.*
- *The same MWh cannot be used at the same time in the carbon offsetting market.*

11. AUDITOINTI JA TODENTAMINEN

11.1 KUKA VOI AUDITOIDA JA MITEN?

Ne EKOenergiaan liittyvät faktat ja luvut, joita ei ole tarkastettu eurooppalaisten, kansallisten tai alueellisten viranomaisten toimesta, on todennettava ulkopuolisen tilintarkastajan toimesta. Tilintarkastaja määrittää Euroopan Parlamentin ja neuvoston 17. toukokuuta 2006 antaman direktiivin 2006/43/EY perusteella. Ei-ETA-maissa, tilintarkastajan on täytettävä kaikki Kansainvälisten tilintarkastusstandardien vaatimukset ja hänen tulee olla etukäteen EKOenergian hallituksen hyväksymä.

Auditointi tapahtuu EKOenergian sihteeristön laatiman toimenpidelistan mukaan. Kaikkia mahdollisuuksia yksinkertaistaa todentamisprosessia (erityisesti hyödyntämällä olemassa olevia välineitä, menettelyjä ja tarkastuksia) tulee käyttää.

11.2 KEITÄ JA MITÄ AUDITOINTI KOSKEE?

A. Sähkönmyyjät

Ulkopuolinen auditointi tarkastaa EKOenergian myyjät todentaakseen seuraavat seikat:

- EKOenergiana myydyn sähkön määrän ja lajin (jaoteltuna tuotantolähteittäin ja alku perämaittain) on vastattava sähkönmyyjän peruuttamien GO-alkuperätakuiden lajeja ja määrää. Huomio: Sähkönmyyjä ja auditointi voivat löytää kaikki tarvittavat tiedot GO-alkuperätakuun EKOenergia-kelpoisuudesta joko GO-alkuperätakuusta itsestään tai EKOenergian www-sivuilta.
- Onko RE-DISSiä/ EPEDIä informoitu peruuttamisesta kuten tämän tekstin luvussa 10 todetaan? Tämä koskee vain niitä *domaineja*, joita ei ole linkitetty AIB Hubiin.
- Onko EKOenergian lisenssimaksu (ks. luku 6.3) maksettu siten, että se vastaa myydyn EKOenergian määrää?
- Onko Ympäristörahostomaksu (ks. luku 8.3.C) maksettu siten, että se vastaa EKOenergia-merkittynä myydyn EKOenergian vesivoimalla tuotetun sähkön määrää? Tilintarkastaja todentaa myös säädetyn vähimmäismaksun vapaaehtoiset ylitykset.
- Onko Ilmastorahastomaksu (ks. luku 9) maksettu siten, että se vastaa myydyn EKOenergian määrää. Auditointi todentaa myös säädetyn vähimmäismaksun vapaaehtoiset ylitykset. EKOenergia Full Powerin myynti on kirjattava erikseen (luku 9.2).

B. GO-alkuperätakuun myyjän auditointi eriytetyn oston⁹ tapauksessa

EKOenergia on ympäristömerkki kulutetulle sähkölle. Se ei ole ympäristömerkki alkuperätakuille. Jos kuluttaja ostaa fyysisen sähkön erikseen (elektronit yhdeltä toimittajalta ja alkuperätakuut toiselta), sähköä voidaan väittää EKOenergiaksi vasta sen kulutusvaiheessa. Käytännön syistä on kuitenkin järkevää järjestää auditointi alkuperätakuiden myyjien tasolla kuluttajan auditoinnin

⁹ *Eriytetty osto* tarkoittaa fyysistä sähköä, jonka kuluttaja ostaa ilman alkuperätakuuta.

sijasta. GO-alkuperätakuiden myyjällä on suora pääsy kaikkiin auditoinnin kannalta oleellisiin tietoihin. Lisäksi he tietävät, kuinka kriteerit täytetään ja voivat yhdistää olemassa olevat tiedot. GO-alkuperätakuiden myyjällä on mittakaavaetu kuluttajaan verrattuna. Lisäksi heidän myymänsä tuote (GO-alkuperätakuut) tuo lisäarvoa sähkönkuluttajalle vain yhdessä fyysisen sähkön kanssa.

Siksi *eriytetyn oston* tapauksessa ulkopuolinen auditoija tarkastaa alkuperätakuiden myyjän ja todentaa seuraavat seikat:

- Loppukuluttajalle myytyjen GO-alkuperätakuiden määrä ja laatu (eriteltyinä tuotantotavan ja alkuperämaan mukaan) vastaa peruutettujen GO-alkuperätakuiden määrää ja laatua.
- Onko RE-DISSiä/ EPEDIä informoitu peruuttamisesta kuten tämän tekstin luvussa 10 todetaan? Tämä koskee vain niitä *domaineja*, joita ei ole linkitetty AIB Hubiin.
- Onko EKOenergian lisenssimaksu (ks. luku 6.3) maksettu siten, että se vastaa myydyn EKOenergian määrää?
- Onko Ympäristörahostomaksu (ks. luku 8.3.C) maksettu siten, että se vastaa EKOenergia-merkittynä myydyn EKOenergian vesivoimalla tuotetun sähkön määrää? Tilintarkastaja todentaa myös säädetyn vähimmäismaksun vapaaehtoiset ylitykset.
- Onko Ilmastorahastomaksu (ks. luku 9) on maksettu siten, että se vastaa myydyn EKOenergian määrää? Auditoija todentaa myös säädetyn vähimmäismaksun vapaaehtoiset ylitykset. EKOenergia Full Powerin myynti on kirjattava erikseen. (luku 9.2)

11.3 SEURANTA

Sähkönmyyjän tulee esitellä auditoinnin tulokset EKOenergian sihteeristölle vuosittain viimeistään 30. kesäkuuta (koskien edellisen kalenterivuoden myyntiä).

EKOenergian sihteeristö voi järjestää (EKOenergian kustannuksella) ylimääräisiä todentamisia ja tarkastuksia. Lisätarkastusten ehdot ja menettelyt määritellään lisenssisopimuksessa.

11.4 BIOENERGIAA KÄYTTÄVIEN VOIMALAITOSTEN VUOSITTAINEN AUDITOINTI

Kohdassa 8.3.F mainittujen kriteerien täyttyminen on tarkistettava ainakin kerran vuodessa seuraavien tahojen toimesta:

- samat tahot, jotka tarkastavat biomassaa käyttäviä laitoksia viranomaisten puolesta alkuperätakuuta koskevan lainsäädännön, päästökauppalainsäädännön / tai tukijärjestelmälainsäädännön puitteissa.
- tai muut pätevät ulkopuoliset tilintarkastajat jotka on akkreditoinut European Cooperation for Accreditationin täysjäsenorganisaatio.

Auditoitavia asioita ovat:

- Sähköntuotannon määrä
- Lämmöntuotannon määrä
- Tuotantoon käytetty polttoainepanos, sen koostumus ja kunkin käytetyn polttoaineen kaloriarvo
- Yhteistuotantoprosessin hyötysuhde

- EKOenergiaksi kelpaavan käytetyn biomassan määrä ja laatu

Auditoinnin tulokset lähetetään EKOenergian sihteeristölle.

EKOenergian sihteeristö voi järjestää (omalla kustannuksellaan) lisätarkastuksia ja -valvontaa. EKOenergia-merkintää ei myönnetä voimalaitokselle auditoinnin yhteydessä (eikä muutenkaan). Auditointi on sen sijaan tarkastus, jonka avulla voidaan todeta, että kyseinen tuotantolaitos voi tuottaa EKOenergiaksi kelpavaa sähköä. Katso luku 8.3.F

12. MITEN EKOENERGIAA MYYDÄÄN?

EKOenergian myyjäksi haluavan sähkönmyyjän on täytettävä ja palautettava sähkönmyyjille tarkoitettu Lisenssisopimus, joka on ladattavissa sivustolta www.ekoenergy.org. Myyjien on toimittava lisenssisopimuksen ehtojen mukaisesti.

Alkuperätakuiden myyjien, jotka ovat halukkaista auttamaan asiakkaitaan täyttämään EKOenergian vaatimukset, on täytettävä 'EKOenergy Licence Agreement for unbundled sales' sopimus, joka on ladattavissa sivustolta www.ekoenergy.org. Myyjän on täytettävä kaikki sopimuksessa mainitut ehdot.

EKOenergian sihteeristö varmistaa, että sopimusehtoja ja sen liiteasiakirjoja noudatetaan.

13. MAKSUT

Tämä luku on katsaus tekstissä aiemmin määriteltyihin EKOenergian maksuihin.

Jokaisesta EKOenergiana myydystä megawattitunnista myyjä maksaa vähintään 0,08 euroa (kahdeksan senttiä) lisenssimaksua EKOenergia-organisaatiolle verkoston toiminnan rahoittamiseksi sekä uusiutuvan sähkön kysynnän lisäämiseksi.

Jos yli 250 GWh myydään samalle loppukäyttäjälle (per vuosi), lisenssimaksua ei tarvitse maksaa 250 GWh ylittävän kulutuksen osalta. (Katso myös luku 6)

Jokaisesta EKOenergiana myydystä megawattitunnista maksetaan vähintään 0,10 euroa (kymmenen senttiä) EKOenergian ilmastorahastoon (*Climate Fund*). (Katso myös luku 9)

Jokaisesta vesisähkönä myydystä megawattitunnista EKOenergiaa maksetaan vähintään 0,10 euroa (eli kymmenen senttiä) EKOenergian ympäristörahaan (*Environmental Fund*). (Katso myös luku 8.4D).

14. NIMI JA LOGO

EKOenergia käyttää vieressä näkyvää logoa:



Katso myös: www.ekoenergy.org/about-us/logo

Pääasiallisesti merkistä käytetään nimeä EKOenergia. Riippuen käyttömaan/alueen kielestä voidaan käyttää esim. seuraavia variaatioita:

EKOenergi: tanska, norja, ruotsi

EKOenergia: baski, katalaani, viro, suomi, italia, unkari, puola, portugali

EKOenergía: espanja

EKOenergie: tsekki, hollanti, saksa, luxemburg, romanian

EKOénergie: ranska

EKOenerji: azeri, turkki

EKOenergija: bosnia, kroatia, liettua, slovenia

EKOenerģija: latvia

EKOenergija: albania

EKOenerxía: galego

EKOorka: islanti

ЕКОЭнергия: valkovenäjä, kazakki, venäjä

ЕКОенергия: bulgaria

ЕКОенергија: makedonia, serbia

ЕКОенергія: ukraina

ΕΚΟενέργεια: kreikka

EKOenergian sihteeristö voi hyväksyä minkä tahansa muunkin nimen / tai logon tietyille alueille sekä tietyn yrityksen tietyille tuotteille.

15. KATSAUS KRITEREIHIN

EKOenergia on 'elävä' standardi. Sitä mukaa kun tieto ja kokemus karttuvat, kehittyy EKOenergiakin. Mikä tahansa sidosryhmä tai muu kiinnostunut taho voi milloin tahansa ilmoittaa kantansa kommentoimalla EKOenergian vaatimuksia tai ehdottamalla kriteerien muutosta olemalla yhteydessä EKOenergian hallitukseen.

Kriteerien uudelleenarviointi tapahtuu aina ISEALin sääntöjen mukaisesti (*ISEAL Code of Good Practice for Setting Social and Environmental Standards*)

Kolmen (3) vuoden kuluttua EKOenergian lanseeramisen jälkeen tullaan erityisesti uudelleen arvioimaan:

- EKOenergian kriteeristöä koskien suojelualueita ja harkitaan, onko kriteeristöön tarpeen sisällyttää uusia alueita, esimerkiksi Euroopan lepakkopopulaatioiden säilyttämistä koskevassa sopimuksessa esiteltäviä alueita (*Agreement on the Conservation of Populations of European Bats, EUROBATS, 1991 and the RAMSAR Agreement.*)
- kriteeristöä liittyen sähköön, joka on tuotettu bioenergiaa polttoaineenaan käyttävillä laitoksilla
- vesivoimaan liittyviä sääntöjä ja kriteerejä